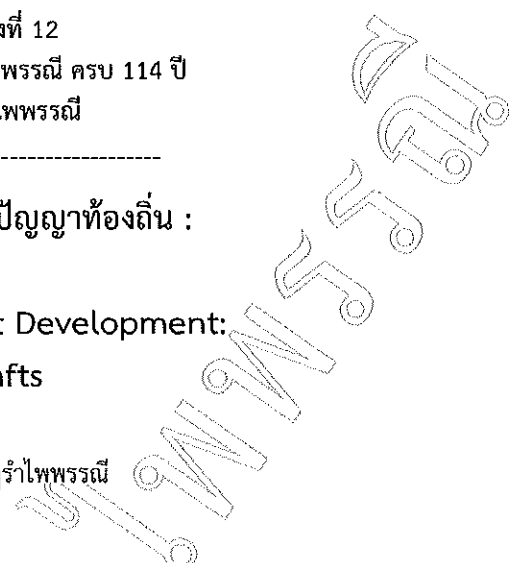

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยร่ำไพรพรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ ผลงานวิจัยภาคบรรยาย (ต่อ)

ห้องบรรยาย 3 สาขาการจัดการและบริหารธุรกิจ (ต่อ)		
ลำดับที่	เรื่อง	หน้า
7 HO28	การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับโรคสะเก็ดเงิน..... ฐปนีย์ ศรีแก้ว, พรพจน์ หมั่นหาญ, สิริวิภา วิมุกตายน คณะอัญมณีสาศตรและประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	218
8 HO29	การออกแบบเพื่อพัฒนางานประยุกต์ศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น: ศิลปหัตถกรรม ทอเสื่อจันทบูร..... เบญจพร ประจง, ธนวัฒน์ กันภัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	230
9 HO30	ศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดสระแก้วที่มีอิทธิพลต่อความสามารถ ในการแข่งขัน..... กฤตติยา สัตย์พานิช, ทศนัย ชัดติยวงษ์, อีรวุฒิ สุทธิประภา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	242
10 HO31	ออกแบบของที่ระลึกจากเปลือกเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหาดไเก้ด้อย..... สิงหา ประรมมร หลักสูตรเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	250
ห้องบรรยาย 4 สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร อาหารและสิ่งแวดล้อม		
1 SO01	ความเข้มข้นของผงฝุ่นคาร์บอนดำในบริเวณการเดินทางภายในเมืองโดยรถจักรยานยนต์และ สามล้อเครื่อง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี..... วินัย มีแสง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	264
2 SO02	การพัฒนาเนื้อดินปั้นเอเท่นแวนโรสัมพันธ์ ที่มีเหมาะสมกับการยับยั้งการระเหย ของน้ำในกระถางปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ในจังหวัดกำแพงเพชร..... สฤษณ์ พรหมสายใจ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	272
3 SO03	การศึกษาและวิเคราะห์การสั่นของชุดสกรูบีบลม โดยระเบียบวิธีไฟไนต์เอลิเมนต์..... วิชัย ราษฎร์, สุจินต์ วันชาติ, ณัฐพล จันทร์พาณิชย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา	280
4 SO04	การศึกษารูปแบบของเครื่องบดย่อยเห้งจันสำหรับเกษตรกรท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร..... โยธิน ป้อมปราการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	289
5 SO06	การปรับสภาพผิวโลหะเงินบริสุทธิ์ให้เกิดสีโดยวิธีการอะโนไดซ์..... รุ่งโรจน์ ยิ่งสง่า, ขมพรรณ จันทรรพร คณะอัญมณีสาศตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี	298

วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Chanthaboon Mat Arts and Crafts

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิจัยเรื่องการออกแบบเพื่อพัฒนางานประยุกต์ศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น : ศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูร มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด รูปแบบ เทคนิคและกระบวนการสร้างงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร 2) ศึกษาสภาพปัญหาในการสร้างสรรค์หรือการออกแบบที่ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร 3) ออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูรให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มลูกค้าในยุคสมัยปัจจุบันมากขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานกลุ่มทอเสื่อฯ ผู้ประกอบการ นักออกแบบ ช่างทอเสื่อ ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจในงานออกแบบประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร และนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามปลายปิด ภาพร่างต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรรูปแบบใหม่ แบบประเมิน เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบที่มีต่อภาพร่างต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรรูปแบบใหม่ ต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรรูปแบบใหม่ แบบประเมินเพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในต้นแบบของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรรูปแบบใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้หลักทฤษฎีและเหตุผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูรมีประวัติความเป็นมา แนวคิด รูปแบบ เทคนิค วัสดุ กระบวนการทอเสื่อและกระบวนการสร้างงานประยุกต์ศิลปจากเสื่อจันทบูรที่ได้รับสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษจนกลายเป็นวิถีชีวิต เป้าหมายของการผลิต คือ การดำรงอยู่ของครอบครัวและชุมชนโดยการพึ่งพาแรงงานในครอบครัว พึ่งทรัพยากรที่หาได้ในพื้นที่และพึ่งกันเองในชุมชน จนเกิดการรวมกลุ่มและได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น จะเห็นว่า จากการทอเสื่อออกแบบดั้งเดิมก็ได้มีการพัฒนาเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายลูกโซ่ ลายน้ำไหล ได้มีการเรียนรู้เรื่องการย้อมสีแบบมัดหมี่และแบบถักเปีย มีการพัฒนาการย้อมเส้นกกให้มีความสดใสเข้ากับยุคสมัยมากขึ้น การศึกษาฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ให้เข้ากับวัตถุดิบโดยใช้ฐานภูมิปัญญาเดิม ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ 2) ปัญหาในการสร้างสรรค์หรือการออกแบบที่ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเกิดจากปัญหาในการดำเนินงาน 2 ด้าน คือ ด้านการผลิต ได้แก่ การขาดแคลนวัตถุดิบ พื้นที่ปลูกวัตถุดิบที่ใช้ ในการผลิตลดลง ขาดกำลังคน การผลิตงานส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิมไม่ได้รับการพัฒนารูปแบบมากนักและจะผลิตตามที่ได้รับสั่งให้ผลิต ผู้ผลิตขาดแรงจูงใจในการออกแบบใหม่ๆ และการแข่งขันจากผู้ผลิตในเขตภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งมี การพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการตลาด ได้แก่ ความนิยมและความจำเป็นในการใช้เสื่อกลดลง ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์อื่นเข้ามาทดแทนการใช้เสื่อกล ตลาดผลิตภัณฑ์ จากกก ไม่แน่นอน สินค้าจากกกมีการผลิตมากขึ้น แต่ผู้บริโภคยังไม่นิยมมากนักเพราะไม่ใช่สินค้าที่จำเป็น และการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมีน้อย 3) การออกแบบงานประยุกต์ศิลปเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูรให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลูกค้าในยุคสมัยปัจจุบันมากขึ้นนั้นได้รูปแบบแนวทางของงานประยุกต์ศิลป์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแนวทางต่างๆ ที่มีลักษณะต่างกันทั้งในด้านรูปแบบ เทคนิควิธีการ ประโยชน์ การใช้งาน จำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ ภาพปะติดประดับผนัง นาฬิกาแขวนผนัง กระเป๋าสตรี ตู้โชว์ กล่องอเนกประสงค์ แก้ว ตะกร้าใส่ของเบ็ดเตล็ด ที่ใส่โปสการ์ด กระบอกใส่กระดาษและสมุดโน้ต เมื่อได้ภาพร่างของงานประยุกต์ศิลป์จากสื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 10 แบบแล้ว ได้จัดทำต้นแบบแล้วนำไปสำรวจความพึงพอใจกับประชาชน หรือนักท่องเที่ยวที่สนใจ จำนวน 100 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีความพึงพอใจในภาพรวมในต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากสื่ออินเทอร์เน็ตรูปแบบใหม่มากที่สุด ได้แก่ ภาพปะติดประดับผนัง นาฬิกาแขวนผนัง กระเป๋าสตรี ตะกร้าใส่ของเบ็ดเตล็ด แก้ว กล่องอเนกประสงค์ ตู้โชว์ ที่ใส่โปสการ์ด กระบอกใส่กระดาษและสมุดโน้ตตามลำดับ

คำสำคัญ : การออกแบบ, การพัฒนา, งานประยุกต์ศิลป์, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูร

Abstract

The research entitled Local Wisdom Based Design for Applied Art Development: Chanthaboon Mat Arts and Crafts aimed to; 1) study historical backgrounds, ideas, patterns, techniques, and production process of Chanthaboon mats as the applied arts; 2) explore problems about creation and design causing unpopularity, and; 3) design the applied arts based on the survey study as guidelines for Chanthaboon mat art and craft development in order to have patterns suiting with modern market demand and customers. The data were collected from the following sample groups: matting leaders, traders, designers, mat craftsmen, local people or tourists interested in the applied arts made from Chanthaboon mats, and the second year students from Fine and Applied Arts Department, the Faculty of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University. The research instruments includes structured interview forms, questionnaires with close ended questions, sketches of new patterns for the applied arts made from Chanthaboon mats, evaluation forms to measure design experts' opinions towards the new sketches of Chanthaboon mats' new patterns, and evaluation forms to measure the opinions towards appropriateness of Chanthaboon mats' new patterns. The descriptive research methodology as the qualitative data analysis was used in this study. The tools for quantitative data analysis were frequency, percentage, and mean scores.

The findings are as follows; 1) Chanthaboon Mat Arts and Crafts the study of historical backgrounds, ideas, patterns, materials, matting process, and creating process of the applied arts from the ancestors. It became a way of life. The goal of production is the existence of families and communities by reliance on family labor. Rely on locally available resources and self-dependence in the community. The group was joined and supported by government agencies and other agencies. Government Policy as a result, the traditional pattern of reed mats has been developed as a pattern, such as a flow pattern. Mudmee and Braid The development of dye reed to be more bright with age. Study visit, using of information technology to disseminate information leads to the exchange of learning can be applied with raw materials in order to get a new product.; 2) two causes of unpopularity are found as follows. The first factor is production problems including a lack of raw materials, decreasing lands for growing the plants used as the raw materials, shortage of workers, conventional patterns without new design development, only made-to-order products, and lack of motivation and competition to create new designs with manufactures from other regions who have continually

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

improved the new designs. Another factor is market problems including reducing popularity and unnecessary use of reed mats, more substitute goods in place of using the reed mats, market instability of the reed mat products, increasing production of the reed mat goods, the state of unpopular products among the customers due to becoming inessential and useless products in daily use. The study of applied art design as guidelines for art and craft development made from Chanthaboon mats and appropriate patterns suiting with market demand and modern customers revealed the following 10 various patterns with different techniques, benefits, and usability: wall picture collages, wall clocks, women's bags, showcases, multipurpose boxes, chairs, baskets for miscellaneous objects, postcard holders, tissue boxes, and notebooks. The researchers created 10 new sketches of the applied arts made from Chanthaboon mats and randomly did the satisfaction survey with any interested people and tourists as the research sample groups. The sample groups selected by the accidental sampling method were consisted of 100 questionnaire respondents including women in the 31 and 40 year-old groups earning a monthly income of 20,001 to 30,000 baht who showed the highest satisfaction level to the wall picture collages. The following new patterns were also ranked according to the satisfaction respectively: wall clocks, women's bags, baskets for miscellaneous objects, chairs, multipurpose boxes, showcases, postcard holders, tissue boxes, and notebooks.

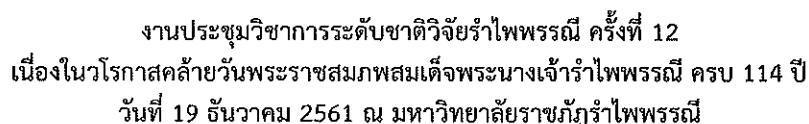
Keywords : design, development, applied art, local wisdom, Chanthaboon mat arts and crafts

บทนำ

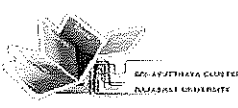
จันทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรและสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย มีความสำคัญในระดับประเทศ ในทุกๆ ด้าน ด้านเศรษฐกิจมีองค์ประกอบหลายอย่างที่ทำให้เศรษฐกิจดี เช่น ผลผลิตทางการเกษตร มีพืชไร่พืชสวนที่สร้างชื่อเสียงสร้างรายได้ให้กับชาวจังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างมาก ได้แก่ พริกไทย กระวาน (พืชตระกูลข่า) เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย ลองกอง ขนพารว ฯลฯ ด้านการเมืองมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสามารถเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองใหญ่ที่มีชื่อเสียงสามารถพัฒนาจังหวัดให้มีความเจริญได้ ด้านการท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีชื่อเสียง เช่น หาดเจ้าหลาว คังวิมาน คังกระเบน แหลมเสด็จ หาดแหลมสิงห์ น้ำตกพลิ้ว น้ำตกคลองนารายณ์ น้ำตกสอยดาว รอยพระพุทธรูปที่เขาคิชฌกูฏ เป็นต้น ด้านการประมง เนื่องจากจันทบุรีมีพื้นที่ติดทะเลจึงมีอาชีพทำประมง ได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงปู การทำกะปิที่ได้จากกุ้งตัวเล็กๆ เรียกว่าเคย มีรสชาติอร่อยมาก ด้านศิลปกรรม มีเมืองประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่มีความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีหลักฐานปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นงานทัศนศิลป์ เช่น งานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม งานหัตถศิลป์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานที่มีคุณค่าต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สะท้อนถึงภูมิปัญญาที่แฝงด้วยปรัชญา ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อศาสนาทั้งสิ้น ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้จันทบุรีกลายเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับต้นๆ ของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558: ออนไลน์)

จันทบุรีมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ พื้นที่ส่วนหนึ่งใช้ทำนา มีพืชขึ้นอยู่ชนิดหนึ่ง คือ กก กกมีคุณสมบัติเหมาะแก่การทอเสื่อ อันเป็นสินค้าประเภทหัตถกรรมที่ขึ้นชื่อของจังหวัดจันทบุรี “เสื่อจันทบุรี” หรือเสื่อกก ของจังหวัดจันทบุรีนั้นเดิมเป็นงานหัตถกรรมครัวเรือน จนกระทั่งมีชาวบ้านที่มีความชำนาญหลายๆท่าน นักวิชาการ นักวิจัย นักประดิษฐ์ นักออกแบบ ฯลฯ ได้ทำการศึกษาค้นคว้า สืบค้น ออกแบบ ฯลฯ นำองค์ความรู้ด้านศิลปกรรมมาต่อยอด ภูมิปัญญาชาวบ้านจนสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นหนึ่งในงานหัตถศิลป์ที่มีคุณค่า สร้างรายได้ และชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศให้กับจังหวัดจันทบุรี ดังคำขวัญของจังหวัดจันทบุรี กล่าวไว้ว่า “น้ำตกสี่เลื่อง เมืองผลไม้

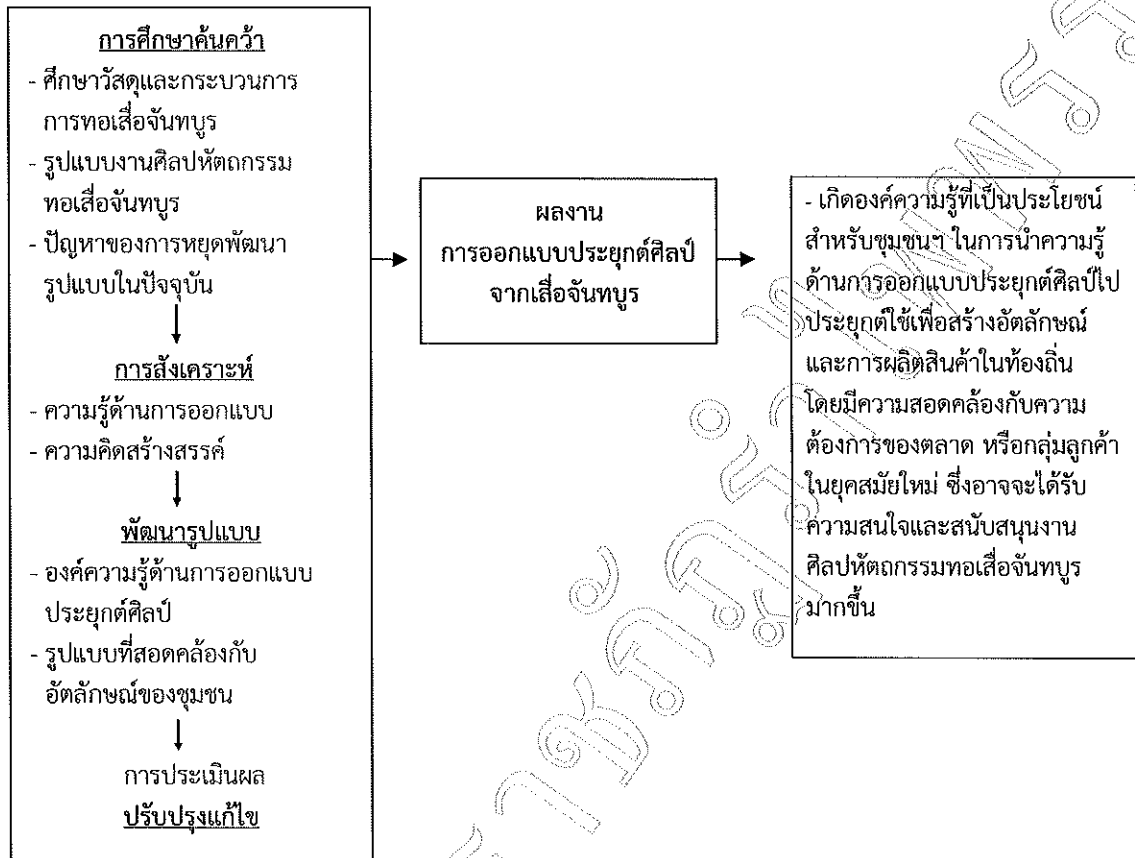

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 41 ม.5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการดำเนินงานตามแผนดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. สืบค้นและศึกษาข้อมูลเพื่อการออกแบบ ศึกษาแหล่งผลิต กระบวนการผลิตงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรในชุมชนบางสระแก้ว ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมงสิงห์ และชุมชนเสม็ดงาม ตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี
 - 1.1 การเลือกสรรผู้ให้สัมภาษณ์ ศึกษาจากการค้นคว้าในเอกสารและข้อแนะนำจากผู้รู้หรือได้จากผู้ที่รู้ข่าวการทำการศึกษา
 - 1.2 การจัดบันทึกข้อมูล โดยเริ่มต้นจะต้องมีการบันทึกข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์
 - 1.3 การตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบกับเอกสารจากแหล่งอื่นๆ
2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร จากประธานกลุ่มทอเสื่อฯ ผู้ประกอบการ นักออกแบบ ช่างทอเสื่อ ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจในงานออกแบบประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร เพื่อนำข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบ
3. ศึกษาหลักวิธีการและกระบวนการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ดำเนินการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร โดยพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบให้มีรูปลักษณะเหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ โดยผู้วิจัยและนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

6. ปรีกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์
7. ออกแบบภาพร่างต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรรูปแบบใหม่
8. ประเมินความเหมาะสมในการออกแบบ (ภาพร่างต้นแบบ) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ
9. จัดทำต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรรูปแบบใหม่
10. ประเมินความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรรูปแบบใหม่

โดยประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจ

11. การวิเคราะห์ข้อมูล
12. การประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด รูปแบบ เทคนิคและกระบวนการสร้างงานประยุกต์ศิลป์จากงานศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูร 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการสร้างสรรค์หรือการออกแบบที่ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร 3) ออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากการสำรวจและศึกษาข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูรให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด หรือกลุ่มลูกค้าในยุคสมัยปัจจุบันมากขึ้น พื้นที่ทำการวิจัย ได้แก่ ศูนย์ศิลปเสื้อบางสระแก้ว กลุ่มทอเสื้อกกสุริยา ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมงสิงห์ และศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านการทอเสื้อ ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านทอเสื้อกกบ้านเสม็ดงาม หมู่บ้านเสม็ดงาม ตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

1. ศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูรมีประวัติความเป็นมาจากการที่ชาวญวนซึ่งอพยพมาจากประเทศเวียดนามมาอาศัยอยู่บริเวณปากแม่น้ำจันทบุรี พื้นที่ตำบลเกาะขวาง เกาะโดนด เกาะตะเคียน เสม็ดงาม บางสระแก้ว ทำแฉลบบางส่วนไปอยู่ในตัวเมืองบริเวณวัดโรมัน จันทนิมิต ได้นำเอาความรู้เรื่องการทอเสื้อจากกก มาทอเป็นเสื้อ ย้อมสีเส้นกมมาทอให้เป็นลวดลาย ประกอบอาชีพทอเสื้อจนมาถึงยุคที่ตลาดพลอยรุ่งเรือง ก่อนที่ได้เปลี่ยนไปค้าพลอยซึ่งทำรายได้ได้ดีกว่าและไม่ต้องใช้เวลาอันยาวนานเท่ากับการทอเสื้อขาย การทอเสื้อจึงลดลงน้อยลง ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจกรรมการทอเสื้อจันทบูร ณ วัดญวน ได้ทรงพัฒนาการทอเสื้อจันทบูรที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านให้เป็นอาชีพหลักและมีชื่อเสียงของชาวจันทบุรีอีกครั้ง และมีความเจริญก้าวหน้ากว่าเดิมเป็นอย่างมาก โดยมีพระราชดำริให้ปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตใหม่เพื่อให้เกิดความทันสมัยและมีคุณภาพที่ดีขึ้น ได้ทรงเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากเสื้อกกในรูปแบบอื่นๆ เช่น กระเป๋าสตรี แฟ้มเอกสาร ฯลฯ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์จากเสื้อกกจันทบุรีได้รับความนิยมขึ้นอีกครั้ง จนกระทั่งมีชื่อเสียงแพร่หลายมาจนทุกวันนี้ แนวคิดในการสร้างงานประยุกต์ศิลป์จากงานศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูร คือ 1) สร้างขึ้นเพื่อใช้งาน 2) สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา 3) แปลรูปเป็นสินค้าของฝากและของที่ระลึก 4) สร้างขึ้นเพื่อประดับตกแต่ง

ในด้านรูปแบบ มีรูปแบบในการผลิตสินค้า 2 ประเภท ได้แก่

1.1 สินค้าประเภทเสื้อ เช่น เสื้อผ้าไหมหรือเสื้อฝ้าย เสื้อพับ เสื้อบุฟองน้ำ และเสื้อรองนั่ง

1.2 สินค้าประเภทงานออกแบบประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูร ซึ่งแบ่งตามลักษณะการใช้งาน คือ 1) กลุ่มของใช้ ได้แก่ กระเป๋าสตรี กระเป๋าเอกสาร กระเป๋าพกพา กระเป๋าใส่เหรียญ กระเป๋าอุปกรณ์เครื่องเขียน กล่องใส่กระดาษ เช็ดหน้า กล่องใส่ของ กล่องเอนกประสงค์ กล่องใส่ผ้า ที่ใส่จดหมาย หมวก หมอน ถังขยะ รองเท้าแตะ เสื้อรองงานและที่รองแก้ว 2) กลุ่มของตกแต่ง ได้แก่ กรอบรูป ตุ๊กตาดัดผ้านั่งเด็กชาย-เด็กหญิง เป็นต้น

เทคนิคและกระบวนการสร้างงานประยุกต์ศิลป์จากงานศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูร เริ่มตั้งแต่การปลูกกก ซึ่งเป็นกกพันธุ์ต้นกลมที่เจริญเติบโตได้ในน้ำกร่อย มีความโดดเด่นแตกต่างจากกกพื้นที่อื่น คือ เส้นกกจะมีความเหนียวนุ่มทนทาน มีเส้นเล็กละเอียด มีสีขาว ถือเป็นคุณสมบัติพิเศษของเสื้อจันทบูร เมื่อต้นกกยาวเต็มที่ชาวบ้านจะใช้เคียวตัดกกไปรวมกันเป็นมัดแล้วนำไปคัดแยกความยาวของต้น ซึ่งเรียกกันว่าสะบัดกก จากนั้นทำการจักกกโดยฝาดันกกออกเป็นซีก

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตามขนาดของต้นแล้วรีดเอาไส้กกออกจนเหลือแต่ผิวกก จากนั้นนำมามัดเป็นกำแล้วนำไปแขวนผึ่งลมหรือตากแดดจัดๆ ให้แห้ง เมื่อแห้งดีแล้วก็นำกกมาหิวเพื่อไม่ให้เส้นกกติดกัน แล้วนำไปแช่น้ำประมาณ 1 คืน ก่อนจะย้อมสีในน้ำเดือดประมาณ 2 รอบเพื่อให้สีติดทนนาน หลังจากนั้นนำไปแช่น้ำเย็นเพื่อกันสีลอกแล้วนำขึ้นแขวนที่ราวไม้ไผ่ ตากแดดและลมทิ้งไว้เพื่อให้เส้นกกคืนตัว เมื่อเส้นกกแห้งสนิทแล้วก็เก็บไว้ใช้ทอและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่อไป การทอเสื่อผืนใหญ่ต้องใช้คน 2 คน สำหรับการทอเสื่อขนาดใหญ่ โดยคนแรกจะทำหน้าที่สอดเส้นกกเข้าไปในช่องว่างระหว่างคู่ของเส้นเอ็นเรียกว่า คนพุ่ง ทำหน้าที่พุ่งกกและคอยเปลี่ยนสีเส้นกกให้ตรงตามลายที่ต้องการ ส่วนอีกหนึ่งคนจะทำหน้าที่ทอเรียกคนทอหรือคนกระทบโดยการพลิกพื้ขึ้นเรียกว่าหงาย เมื่อคนพุ่งสอดเส้นกกเข้าไปแล้วดึงไม้พุ่งออกคนทอก็จะออกแรงดึงพื้กระทบเข้าหาตัว 1 ครั้ง แล้วพลิกพื้มออกห่างจากตัวพอประมาณ กดขอบพื้ลง เรียกว่า คว่ำ เมื่อคนพุ่งสอดเส้นกกเข้าไปแล้วดึงไม้พุ่งออก คนทอก็จะออกแรงดึงพื้กระทบเข้าหาตัว 1 ครั้ง เหมือนครั้งแรก โดยดึงเข้าหาตัวด้วยน้ำหนักที่พอเหมาะและเสมอกันทั้งสองด้าน ทำสลับเช่นเดียวกันนี้เรื่อยๆ จนครบทั้งผืน ส่วนใหญ่จะมีความยาวประมาณ 2 เมตร ส่วนเสื่อที่มีขนาดเล็กจะใช้คนทอเพียงคนเดียว ส่วนใหญ่จะเป็นการทอยกเลิก และเสื่อที่ได้จะนำไปแปรรูปเป็นของใช้และของตกแต่ง เช่น กระเป๋า ปกสมุดโน้ต เสื่อรองจาน เป็นต้น

การแปรรูปเสื่ออกให้เป็นเสื่อผืนและงานออกแบบประยุกต์ศิลป์มีขั้นตอนในการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ขั้นตอนการออกแบบ เป็นการรวบรวมจินตนาการมาสู่การสร้างสรรค์แนวความคิดในการออกแบบ ส่วนใหญ่ยังทำตามต้นแบบดั้งเดิมไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรมาก สำหรับรูปแบบใหม่ๆ จะเป็นงานสั่งทำ โดยมีผู้ออกแบบมาให้ทำตามจำนวน สินค้าที่วางจำหน่ายจะผลิตตามแบบที่เคยทำอยู่ตลอด การวาดแบบจะทำลงบนกระดาษแข็งทำเป็นชิ้นส่วนต่างๆ เช่น กระเป๋า มีด้านหน้า ด้านหลังและส่วนกันกระเป๋

1.2 ขั้นตอนการตัดเย็บ เป็นขั้นตอนที่ต้องเลือกรูปทรง สัดส่วนของผลิตภัณฑ์และลดรายละเอียดแต่ละลายแล้วนำมาตัดเย็บเป็นชิ้นส่วน โดยขั้นตอนการเย็บนั้นช่างตัดเย็บจะนำแบบของชิ้นส่วนต่างๆ มาทาบลงกับเสื่อ แล้วตัดตามแบบจากนั้นนำไปประกอบติดกับแบบซึ่งเป็นกระดาษแข็ง เป็นขั้นตอนของการเตรียมชิ้นส่วนต่างๆ ในการประกอบขึ้นเป็นรูปทรง

1.3 ขั้นตอนการขึ้นรูป เป็นขั้นตอนที่ได้ตัวสินค้าโดยสมบูรณ์ คือ เป็นการนำชิ้นส่วนต่างๆ ที่ตัดเย็บกันริมแล้วมาประกอบเป็นรูปทรงของสินค้าประเภทต่างๆ การประกอบเป็นรูปทรงนั้นจะใช้วิธีการเย็บสอยด้วยมือ ยังใช้จักรเย็บไม่ได้ เช่น กระเป๋าสตรี กล่องใส่ของทรงกลม ทรงกระบอก ทรงรี ทรงเหลี่ยม วัสดุที่นำมาใช้ร่วมกับการผลิต เช่น ผ้าเป็นผ้าโพลีเอสเตอร์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ช่วยเสริมความแข็งแรงทนทานให้กับผลิตภัณฑ์

2. ปัญหาในการสร้างสรรค์หรือการออกแบบที่ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เกิดจากปัญหาในการดำเนินงาน 2 ด้าน คือ ด้านการผลิต ได้แก่ การขาดแคลนวัตถุดิบ พื้นที่ปลูกวัตถุดิบที่ใช้ ในการผลิตลดลง ขาดกำลังคนการผลิต ส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิมไม่ได้รับการพัฒนารูปแบบมากนักและจะผลิตตามที่ได้รับสั่งให้ผลิต ผู้ผลิต ขาดแรงจูงใจในการออกแบบใหม่ๆ และการแข่งขันจากผู้ผลิตในเขตภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการตลาด ได้แก่ ความนิยมและความจำเป็นในการใช้เสื่อลดลง ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์อื่นเข้ามาทดแทนการใช้เสื่อ กวาดผลิตภัณฑ์จากกกไม่แน่นอน สินค้าจากกกมีการผลิตมากขึ้นแต่ผู้บริโภคยังไม่นิยมมากนักเพราะไม่ใช่สินค้าที่จำเป็นและการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมีน้อย

3. การออกแบบงานประยุกต์ศิลป์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศิลปหัตถกรรมทอเสื่อจันทบูรให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มลูกค้าในยุคสมัยปัจจุบันมากขึ้นนั้นได้รูปแบบแนวทางของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูรแนวทางต่างๆ ที่มีลักษณะต่างกันทั้งในด้านรูปแบบ เทคนิควิธีการ ประโยชน์ การใช้งาน จำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ ภาพปะติดประดับผนัง นาฬิกาแขวนผนัง กระเป๋าสตรี ตุ๊กตา กล่องอเนกประสงค์ แก้ว ตะกร้าใส่ของ เบ็ดเตล็ด ที่ใส่ไปสการ์ด กระบอกใส่กระดาษและสมุดโน้ต เมื่อได้ภาพร่างของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื่อจันทบูร จำนวน 10 แบบแล้ว ได้จัดทำต้นแบบแล้วนำไปสำรวจความพึงพอใจกับประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจ จำนวน 100 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บาท มีความพึงพอใจในภาพรวมในต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรรูปแบบใหม่ มากที่สุด ได้แก่ ภาพปะติด
 ประดับผนัง นาฬิกาแขวนผนัง กระเป๋าสตรี ตะกร้าใส่ของเบ็ดเตล็ด เก้าอี้ กล่องอเนกประสงค์ ตู้โชว์ ที่ใส่โปสเตอร์
 กระบอกใส่กระดาษและสมุดโน้ตตามลำดับ

ภาพที่ 1 ภาพแสดงต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรรูปแบบใหม่ จำนวน 10 รูปแบบ

อภิปรายผลการวิจัย

ศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบูรมีประวัติความเป็นมา แนวคิด รูปแบบ เทคนิค วัสดุ กระบวนการทอเสื้อ และ
 กระบวนการสร้างงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบูรที่ได้รับสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ จนกลายเป็นวิถีชีวิต เป้าหมาย
 ของการผลิต คือ การดำรงอยู่ของครอบครัวและชุมชนโดยการพึ่งพาแรงงานในครอบครัว พึ่งทรัพยากรที่หาได้ในท้องถิ่น
 และพึ่งกันเองในชุมชน จนเกิดการรวมกลุ่มและได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ตาม
 นโยบายของรัฐบาล ทำให้ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ สุสาสนี (2552) ได้
 ศึกษาเรื่องการศึกษาผลิตภัณฑ์จากกกในตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 กระบวนการผลิตเสื้อ การทอลวดลายสี รูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดความรู้ของตำบลบางสระเก้า อำเภอ
 แหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่าจากการทอเสื้อกกแบบดั้งเดิมด้วยลวดลายธรรมชาติ ได้มีการขยายเป็นลวดลายลาย
 ดำแดงขัด 2 คือ เป็นลายขัด 2 มีสีดำและสีแดง จากนั้นได้มีการพัฒนาเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายลูกโซ่ ลายน้ำไหล ได้มี
 การเรียนรู้เรื่องการย้อมสีกกแบบมัดหมี่และแบบถักเปีย มีการพัฒนาการย้อมเส้นกกให้มีความสดใสเข้ากับยุคสมัยมากขึ้น
 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณาพร โรจน์พิทักษ์กุล (2558) ได้ศึกษาเรื่องการต่อยอดภูมิปัญญาการทอเสื้อกกโดยการ
 ออกแบบและพัฒนาลวดลายด้วยรูปทรงเรขาคณิตของวิชาทฤษฎีชุมชนแปรรูปเสื้อกกบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัด
 ปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท แนวคิด หลักการ หลักฐานทางภูมิปัญญา ตลอดจนการจัดการความรู้
 เกี่ยวกับการทอเสื้อของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทอเสื้อกกของอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และเพื่อต่อยอดภูมิปัญญา

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เดิม โดยการออกแบบและพัฒนาลวดลายเสื้ออกด้วยรูปทรงทางเรขาคณิตที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เข้ากับวัตถุดิบ โดยใช้ฐานภูมิปัญญาเดิมทำให้ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ การจัดการความรู้ของกลุ่มส่งผลให้กลุ่มได้มีการพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนแปรรูปเสื้ออกบางพลวงให้เป็นแหล่งศึกษา อบรมให้ความรู้กับชาวบ้านและนักเรียนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ การไปออกร้านในงานต่างๆ เช่น ที่เมืองทองธานี เพื่อเผยแพร่สินค้าจำหน่ายสินค้า การประกวดสินค้า ถือเป็นการประชาสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้กลุ่มได้พบเห็นสินค้าจากที่อื่นๆ ที่มีความแปลกใหม่และได้นำความรู้ที่นำมาประยุกต์ให้เข้ากับวัตถุดิบของตน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้ภูมิปัญญาดั้งเดิมได้รับการยกระดับและมีความมั่นคงขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่งในการออกแบบลวดลายเพื่อต่อยอดภูมิปัญญานั้น ได้ลายจำนวน 4 ลาย ได้แก่ ลายที่ 1 ลายยอดฉัตร ลายที่ 2 ลายแวงหางนกยูง ลายที่ 3 ลายสายสัมพันธ์ และลายที่ 4 ลายเลื่อมลาวัญ ซึ่งเป็นการพัฒนาลวดลายใหม่ให้มีความสวยงาม ทันสมัย เหมาะสมในการใช้งานตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ ประมุงคล (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนาลวดลายเสื้อจันทบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมประวัติความเป็นมา กรรมวิธีการผลิต รูปแบบและลวดลายเสื้อจันทบุรี เพื่อพัฒนาลวดลายใหม่ให้มีความสวยงาม ทันสมัย เหมาะสมกับการใช้งานตามความต้องการของผู้บริโภค ออกแบบพัฒนาลวดลายเสื้อจันทบุรี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบธรรมชาติ รูปแบบเรขาคณิต และรูปแบบอิสระ

ในส่วนของการออกแบบเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาเดิมนั้นได้นำเอาองค์ความรู้ด้านศิลปกรรมที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนางานศิลปหัตถกรรมทอเสื้อจันทบุรีโดยเน้นในด้านการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลและการลงพื้นที่เพื่อทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการสร้างสรรค์หรือการออกแบบที่ ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรด้วยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจในสินค้างานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการสุ่มโดยเจาะจงสถานที่ เลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 50 คน ด้วยแบบสอบถามปลายปิดประกอบภาพถ่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีรูปแบบเดิมและความต้องการในการพัฒนารูปแบบใหม่ด้วยแบบสอบถามที่มีการกำหนดคำตอบให้และประมาณค่า จากนั้นนำผลการศึกษาที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดปฏิบัติการเพื่อออกแบบและพัฒนางานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรี โดยผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการดำเนินงานวิจัยของเพ็ญศรี เจริญวานิช และคณะ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตลาดสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยศึกษาวิจัยพฤติกรรมการซื้อขายของที่ระลึก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของที่ระลึก ชนิดและรูปแบบของสินค้าของที่ระลึกที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการซื้อขายของที่ระลึก และแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าของที่ระลึก เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

จากการเก็บข้อมูล ได้รูปแบบแนวทางของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีแนวทางต่างๆ ที่มีลักษณะต่างกันทั้งในด้านรูปแบบ เทคนิควิธีการ ประโยชน์ การใช้งาน จำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ ภาพปะติดประดับผนัง นาฬิกาแขวนผนัง กระเป๋าสตรี ตู้โชว์ กล้องอเนกประสงค์ แก้วใส ตะกร้าใส่ของเบ็ดเตล็ด ที่ใส่ไปสการ์ด กระบอกใส่กระดาษ และสมุดโน้ต เมื่อได้ภาพร่างของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรี จำนวน 10 แบบแล้ว ได้จัดทำแบบประเมินเพื่อวัดระดับความเหมาะสมของการออกแบบภาพร่างต้นแบบในการออกแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีรูปแบบใหม่ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นความเหมาะสมในรูปแบบของงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีที่สอดคล้องกับประโยชน์ใช้งาน ความสวยงามและความต้องการของผู้บริโภค จัดทำต้นแบบงานประยุกต์ศิลป์จากเสื้อจันทบุรีรูปแบบใหม่แล้วนำไปสำรวจความพึงพอใจกับประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มโดยเจาะจงสถานที่ ได้แก่ ศูนย์ศิลปาชีพบางสระเก้า กลุ่มทอเสื้อกสุริยา ตำบล บางสระเก้า อำเภอบ้าน

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สุเทพ สุสาสนี. (2552). การศึกษาผลิตภัณฑ์จากกกในตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี. (2558). จังหวัดจันทบุรี. (Online). Available : www.chanthaburi.nso.go.th.
13 มีนาคม 2558.
[chanthaboon.net](http://www.chanthaboon.net). (2558). เสื่อกกจันทบุรี. Available : <http://www.chanthaboon.net>. 13 มีนาคม 2558.